

Beleidsbrief Erfgoed

“Erfgoedbeleid in zicht”

2016 – 2018

Doel: Robuust en gedragen erfgoedbeleid passend bij Alphen–Stad en Dorpen

juni 2016

Versie: 06

Status: ontwerp t.b.v. inspraak

Collegebehandeling: 24 mei 2016

1. Inleiding

In de raadsplanning staat opgenomen dat in het tweede kwartaal van 2016 door ons college voorstellen worden gedaan voor een nieuw en geactualiseerd erfgoedbeleid. Met deze (ontwerp) beleidsbrief presenteren wij u onze beleidsvoornemens en geven wij u inzicht in het voorafgaande en het komende proces.

Onze beleidsvoornemens vormen voor uw raad de basis tot het maken van keuzes, met inachtneming van de resultaten van de beginspraak eind 2015 en begin 2016 over het bebouwde en onbebouwde erfgoed.

Met het oog op de gemeenteraadsverkiezingen in 2018 hebben wij besloten om een uitvoerige nota erfgoedbeleid achterwege te laten. Een beleidsvisie die reikt tot over de verkiezingen achten wij niet wenselijk. Om pragmatische redenen ontvangt u daarom deze (ontwerp) beleidsbrief.

2. Doel en wijze van behandeling van de beleidsbrief

De beleidsbrief heeft tot doel om gefaseerd tot besluitvorming te komen.

In eerste instantie is de brief bedoeld om u kennis te laten nemen van de prioriteiten die wij voor het erfgoedbeleid willen stellen. Wij vragen u in de raadsclusus van juni 2016 niet om al definitieve keuzes te maken. Vandaar dat wij in dit stadium spreken over een ontwerpbeleidsbrief.

Wel vragen wij u om de beleidsvoornemens in samenhang te beschouwen met het voorstel tot vaststelling van de Kadernota 2017–2020 en de daarin gereserveerde middelen daadwerkelijk in te zetten voor het erfgoedbeleid over de periode 2016–2018.

Na vaststelling van de Kadernota 2017–2020 vormen de beschikbare middelen de kaders voor ons beleid. Dit betekent € 200.000, – incidenteel (jaarschijf 2016) en € 80.900, – structureel in de jaren 2017 t/m 2019. In 2016 is nog € 40.227, – aan structureel budget beschikbaar waarvoor geen verplichtingen zijn aangegaan.

Wij willen onze beleidsvoornemens (zie onder 6) vervolgens onderwerpen aan een formele inspraakprocedure, conform de uitgangspunten van de gemeentelijke inspraakverordening.

Met inachtneming van de resultaten uit de inspraak zullen wij u in de maand september 2016 een voorstel doen toekomen om de beleidsvoornemens definitief vast te stellen, binnen het financiële kader, zoals hiervoor is aangegeven.

Daarna volgen op onderdelen voorstellen tot implementatie van het beleid. Wij verwijzen daarvoor naar de planning opgenomen onder 7.

3. Het proces tot nu toe

Op 1 januari 2014 is de nieuwe gemeente Alphen aan den Rijn tot stand gekomen. De nieuwe gemeente zag zich geconfronteerd met versnipperd beleid op het terrein van monumentenzorg, cultuurhistorie en archeologie, welke begrippen we tegenwoordig als “erfgoedbeleid” aanduiden. De voormalige gemeenten Alphen aan den Rijn, Boskoop en Rijnwoude hadden elk hun eigen visie en regelingen op dit beleidsterrein. Een inventarisatie daarvan hebben wij opgenomen in bijlage 1 van de Startnotitie monumentenbeleid, die op 24 september 2015 ter besluitvorming aan uw raad is voorgelegd.

In de startnotitie beschreven wij:

1. Welke regelingen dienen te worden geharmoniseerd;
2. de hoofdlijnen van het beleid waarop wij in 2016 en volgende jaren willen inzetten;
3. het proces en de manier waarop uw raad, belanghebbende stakeholders en burgers betrokken worden bij de totstandkoming ervan.

Op 19 en 21 oktober 2015 hebben er in het kader van de “beginspraak” bijeenkomsten plaatsgevonden voor het bebouwde erfgoed, waartoe het beleidsterrein monumentenzorg behoort. Deze bijeenkomsten hebben waardevolle informatie opgeleverd van deelnemers die op dit beleidsterrein actief en/of werkzaam zijn. Op 7 januari 2016 zijn de resultaten met de deelnemers teruggekoppeld in een “verificatiebijeenkomst”.

Het gaat echter om meer dan monumentenbeleid alléén. Wij gaven aan dat het monumentenbeleid slechts één van de drie pijlers is van een breder erfgoedbeleid dat wij voor onze gemeente nastreven. De andere pijlers vormen de cultuurhistorie en de archeologie, het onbebouwde erfgoed.

Op 16 maart jongstleden heeft ook voor deze onderdelen de beginspraak plaatsgevonden, Ook dit heeft geleid tot waardevolle input. Daarmee is de beginspraak afgerond en hebben wij inzicht gekregen in de wensen en verlangens van de spelers “uit het veld”. Samen met het “erfgoedveld” zijn wij nog een stap verder gegaan. Vanuit “Alphen Nieuw en Anders” heeft een vertegenwoordiging van de deelnemers aan de beginspraak zich bereid verklaard een erfgoedagenda op te stellen. Dit proces heeft plaatsgevonden onder begeleiding van de Stichting Erfgoedhuis Zuid-Holland. Het resultaat daarvan vindt u in “Hart voor Erfgoed”, een visie op erfgoed. De visie, die als bijlage is toegevoegd, bevat vanuit “het veld” aanbevelingen voor gemeentelijk erfgoedbeleid. Voor hun bereidheid tot participatie zijn wij “het erfgoedveld” bijzonder erkentelijk.

Om tenslotte ook aan de harmonisatiedoelstelling te voldoen heeft uw raad op 17 december 2015 twee nieuwe verordeningen en een regeling vastgesteld, te weten de Erfgoedverordening, de Verordening op de erfgoedcommissie en de Bijdrageregeling onderhoud molens.

4. Wat verstaan we onder Erfgoed ?

Een vraag waarvan het antwoord vooraf duidelijk moet zijn, is wat we nu onder “erfgoed” verstaan.

Cultureel erfgoed is een breed begrip. Bij de Rijksoverheid wordt cultureel erfgoed omschreven als: “De sporen uit het verleden in het heden, die zichtbaar en tastbaar aanwezig zijn. Deze sporen kunnen uit materieel erfgoed bestaan in de vorm van voorwerpen in musea, archeologische vondsten, archieven, monumenten en landschappen. Maar de sporen kunnen ook bestaan uit immaterieel erfgoed in de gedaante van verhalen, gewoonten en gebruiken”.

Het cultureel erfgoed is geen statische verzameling van historische overblijfselen. Onze omgeving verandert voortdurend en dat geldt ook voor het cultureel erfgoed: oude gebouwen krijgen een nieuwe functie, er wordt afgebroken en nieuwbouw gepleegd, stukken land worden bebouwd, een weg wordt doorgetrokken of afgesloten. Steeds weer grijpen we in de geschiedenis van onze omgeving in en voegen daar een nieuwe episode aan toe. Materieel en immaterieel erfgoed is onlosmakelijk aan elkaar verbonden en vraagt om een zorgvuldige benadering. Het betreft immers onze directe leefomgeving en draagt bij aan onze identiteit, ook de identiteit van de stad Alphen aan den Rijn en haar kernen.

Om de zorgvuldigheid jegens ons erfgoed te borgen, streven wij naar integraal beleid voor het gehele erfgoed van de gemeente. Dat vraagt om keuzes en dat vraagt om budget, waarbij wel moet worden opgemerkt dat niet alles kan wat we eigenlijk zouden wensen.

Dat neemt niet weg dat het beleid, daar waar het nu nog niet in volle omvang te realiseren blijkt, in de toekomst kan worden uitgebouwd.

5. Aanbevelingen vanuit de visie op erfgoed

Vanuit “het veld” worden de volgende aanbevelingen gedaan. Per onderdeel treft u onze reactie aan.

A. Bebouwd erfgoed

Aanbeveling 1

Monumenten: bescherming

Erfgoed geeft kleur aan onze gemeente en is een inspiratiebron. Het verbindt heden en verleden en maakt onze leefomgeving aantrekkelijker. Dit leidt tot de volgende aanbeveling:

- a. ***Draag er zorg voor, dat het waardevolle gebouwde erfgoed in elke kern op uniforme wijze geïnventariseerd, beschreven, gewaardeerd en beschermd wordt en screen de gemeentelijke monumentenlijst op mogelijk onterecht geplaatste objecten.***

Reactie:

Wij onderschrijven het belang van een eenduidige inventarisatie, beschrijving en waardering van aspirant monumenten in de opmaat naar een aanwijzingsprocedure. Wij nemen daarom de aanbeveling over.

Zorgvuldigheid dient voorop te staan, zowel in het algemeen belang, als in het belang van de eigenaar van het monumentale object. Aangezien voor zo'n project binnen de gemeentelijke organisatie onvoldoende capaciteit en kennis aanwezig is, zullen deze werkzaamheden uitbesteed moeten worden ofwel aan een burgerwerkgroep met deskundige inbreng, naar analogie van de burgerwerkgroep Rijnwoude ofwel aan een externe partij met ter zakekundige expertise, bijvoorbeeld de Vereniging Dorp, Stad & Land. In de drie fusiegemeenten hebben overigens inventarisaties plaatsgevonden. Screening van reeds aangewezen objecten achten wij in dit verband zinvol.

Wij stellen voor beide opties te onderzoeken.

- b. Rond het reeds in de fusiegemeenten ingezette inventarisatieproces van waardevolle objecten versneld af en streef er naar jaarlijks een vast aantal objecten als gemeentelijk monument aan te wijzen.***

Reactie:

Wij zijn van mening dat selectief moet worden omgegaan met het aanwijzen van nieuwe gemeentelijke monumenten. Daarom plaatsen wij op dit onderdeel van de aanbeveling een nuancering. Maatgevend is niet zo zeer het aantal, maar het maatschappelijk belang om nieuwe objecten aan te wijzen. Voor het overige wordt verwezen naar de reactie onder a.

- c. Schenk bij het inventariseren, waarden en voordragen van objecten aandacht aan de Wederopbouwperiode.***

Reactie:

Dit onderdeel van de aanbeveling ondersteunen wij van harte. Bij de "uitvraag" bedoeld onder punt a. zullen wij nadrukkelijk het belang van de Wederopbouwperiode betrekken.

- d. Maak gebruik van de wettelijke mogelijkheid om panden, die niet monumentaal, maar wel beeldbepalend zijn, te beschermen door deze aan te duiden op de verbeelding en in de planregels van het bestemmingsplan, alsmede op een historische waardenkaart.***

Reactie

Essentieel is dat we weten om welke beeldbepalende panden het gaat. Daar waar de reeds bestaande inventarisaties uit de voormalige gemeenten daarin niet of niet voldoende voorzien, zal een nieuwe inventarisatieronde moeten worden uitgevoerd. Ook dit onderdeel van de aanbeveling onderschrijven wij en zullen wij betrekken bij de "uitvraag" bedoeld onder punt a. Onder regiem van de nieuwe Omgevingswet zal de gemeente omgevingsplannen gaan opstellen. Deze omgevingsplannen zullen op termijn de huidige bestemmingsplannen vervangen. Bij het opstellen van een omgevingsplan zullen wij ervoor zorgdragen dat deze objecten planologisch worden beschermd door beperkende regels op te stellen en de objecten zichtbaar te maken op de verbeelding van het omgevingsplan. Tot die tijd zullen wij ook bij het opstellen van nieuwe bestemmingsplannen met deze objecten rekening houden, zodra informatie over een desbetreffend object beschikbaar is.

Wij onderschrijven voorts de noodzaak van een cultuurhistorische waardenkaart. Hoewel al veel cultuurhistorische waarden vanuit de voormalige fusiegemeenten bekend zijn en informatie daarover beschikbaar is, is deze informatie versnipperd en niet de gehele gemeente omvattend.

Met zicht op de nieuwe Omgevingswet (2019) en de nieuwe Erfgoedwet (2017) is de beschikbaarheid van een cultuurhistorische waardenkaart een absolute vereiste. Dit geldt overigens ook voor een archeologische waardenkaart (zie aanbevelingen onbebouwd erfgoed). Uit beide kaarten kan op termijn een cultuurhistorische kansenkaart worden ontwikkeld.

Wij zullen bij een aantal gespecialiseerde bureaus offerte opvragen voor het opstellen van een cultuurhistorische waardenkaart. Optioneel vragen wij ook prijsopgave voor een cultuurhistorische kansenkaart.

Aanbeveling 2   *Monumenten: herbestemming*

Herbestemming is een duurzame strategie om monumenten door ontwikkeling te behouden. Daarom wordt het volgende aanbevolen:

- a. Breng leegstand in kaart. Inventariseer hoeveel beschermde en/of beeldbepalende (bedrijfs) gebouwen onbenut zijn.*

Reactie

De aanbeveling wordt overgenomen. Gelet op het –naar verwachting– geringe aantal objecten, kan inventarisatie in eigen beheer plaatsvinden.

- b. Laat voor cultuurhistorisch waardevolle gebouwen een bouwhistorische rapportage opstellen zodat tijdig duidelijk is wat de mogelijkheden zijn voor herbestemming;*

Reactie

Wij achten het niet zinvol om op voorhand voor cultuurhistorisch waardevolle complexen een bouwhistorisch onderzoek te laten uitvoeren. Dergelijke onderzoeken zijn doorgaans kostbaar, zeker als –in geval van leegstand– een reëel uitzicht op herontwikkeling en/of herbestemming ontbreekt of niet aan de orde is vanwege bestaand (voortgezet) gebruik. Wij zullen daarom dit onderdeel van de aanbeveling niet overnemen. Wel zijn wij bereid in een concrete situatie tot bouwhistorisch onderzoek te besluiten. Dit kan zich bijvoorbeeld voordoen bij voorgenomen herbestemming van particuliere- of overheidsgebouwen, molens of voormalige fabriekscomplexen. Van geval tot geval zal dit worden afgewogen.

- c. De gemeente moet zich proactief opstellen, door gebruiksmogelijkheden te verruimen, bestemmingsplannen tijdig voor gewijzigd gebruik aan te passen en in overleg met de eigenaar en de markt naar andere gebruiksmogelijkheden te zoeken en/of daarvoor expertise in te huren.*

Reactie

Wij onderschrijven dit onderdeel van de aanbeveling en zullen daar naar handelen. Met een afwijking van het bestemmingsplan of een besluit op basis van de Wet algemene bepalingen omgevingswet (Wabo) i.c. het Besluit omgevingsrecht (Bor) zijn er vaak al mogelijkheden.

Aanbeveling 3

Monumenten: molens

Met 18 (rijks) beschermde molens, waaronder een nog een functie zijnde molenviergang, is Alphen aan den Rijn één van de grootste molengemeente van ons land. Het heeft daarmee ook een recreatief-toeristische trekker. Vanuit het “erfgoedveld” wordt daarom aanbevolen:

- a. Schep duidelijkheid jegens particuliere moleneigenaren en molenstichtingen door een vast aanspreekpunt (loket) in te stellen voor alle vragen over onderhoud, restauratie van molens en de instandhouding van molenbiotopen;*

Reactie

Alphen aan den Rijn is bezig met een digitaal portaal. Wij verwachten meer resultaat van het aanstellen van een contactambtenaar die digitaal en telefonisch goed bereikbaar is. Via een afzonderlijk portaal erfgoed verbetert de ‘zichtbaarheid’ van deze persoon aanzienlijk. De aanbeveling kan worden overgenomen, maar dan op de wijze waarop Alphen zich breed wil richten.

- b. Gebruik dit loket ook voor uitwisseling van informatie over toeristische ontsluiting, zoals routes en verwijzingsborden (ook voor andere categorieën van monumenten):*

Reactie

De contactambtenaar zal verantwoordelijk zijn voor het uitzetten van vragen over aanverwante beleidsterreinen en voor de gecoördineerde beantwoording van deze vragen.

c. *Faciliteer en bevorder gezamenlijk overleg (1 tot 2 x per jaar);*

Reactie

Vanaf 2014 heeft op initiatief van de gemeente jaarlijks overleg met de molenstichtingen plaatsgevonden. In 2015 zijn daar ook particuliere eigenaren van molens (3) bij betrokken. Periodiek overleg heeft nut en draagt bij tot een betere onderlinge verstandhouding en informatie-uitwisseling. Dat de gemeente faciliteert, bijvoorbeeld door het beschikbaar stellen van vergaderruimte, achten wij vanzelfsprekend. Wel hebben wij aangegeven dat het initiatief tot overleg per definitie niet altijd vanuit de gemeente hoeft te komen. Nu de molenstichtingen zich hebben verenigd in een overlegplatform kan de informatie-uitwisseling effectiever plaatsvinden. Ook op dit onderdeel wordt dus aan de aanbeveling gevolg gegeven.

Aanbeveling 4

Monumenten: onderhoud en restauratie

Eigenaren van een monument mogen niet alleen verplichtingen worden opgelegd, maar verdienen het ook te worden gefaciliteerd. Daarbij gelden nuances voor eigenaren van een gemeentelijk- of een rijksmonument. Aanbevolen wordt:

a. ***Stel onderzoek in naar de mogelijkheden tot het instellen van een gemeentelijk restauratiefonds;***

Reactie

De aanbeveling richt zich op onderzoek naar een “restauratiefonds”. Wij stellen voor het begrip te verbreden naar een “erfgoedfonds”. Een erfgoedfonds vormt een belangrijk instrument voor het gebruik en het behoud van het Alphense erfgoed; van de monumenten, maar ook van de gebruiken, ambachten en verhalen van de stad en haar kernen. Een erfgoedfonds kan ons in staat stellen in te spelen op vragen als: Hoe zorgen we er voor dat de monumenten er zo goed mogelijk bij staan, hoe krijgen we meer aandacht voor de geschiedenis van Alphen aan den Rijn (in brede zin) en hoe kunnen we daarmee zorgen voor meer betrokkenheid van onze inwoners en bedrijven bij de gemeente? Een erfgoedfonds kan bijdragen leveren aan publieksprojecten, onderhoud en herbestemming. Zulks in nauwe samenwerking met cultuurhistorische instellingen in Alphen aan den Rijn, met toerisme, recreatie, het onderwijs, vrijwilligers en ondernemers. Het fonds richt zich **NIET** op de financiering van particuliere monumentenpanden, maar bijvoorbeeld wel op de cofinanciering van andere (restauratie) projecten. Cofinanciering draagt er toe bij dat initiatiefnemers

worden gestimuleerd om het publieksbereik van ons erfgoed te verhogen. Wij geven uw raad daarom in overweging om voor zo'n erfgoedfonds in 2016 eenmalig € 100.000,- vrij te maken. Vanaf 2017 kan het fonds met incidentele bijdragen worden aangevuld, bijvoorbeeld ingeval van een rekeningoverschot. Verder kan het fonds in beginsel ook gevoed worden met private middelen. Gedacht kan worden aan bijdragen voor het behoud en het herstel van monumenten, behoud van de toegankelijkheid en zichtbaarheid van monumenten en/of herbestemming. Om de middelen van het fonds meerjarig beschikbaar te kunnen houden wordt voorgesteld een reserve erfgoedfonds in te stellen. Dit valt onder het budgetrecht van de raad. De exacte invulling van het fonds staat op dit moment nog niet vast. Uiteraard behoeft het fonds nadere regelgeving en dient er een moment te worden vastgelegd waarop de werking van het fonds wordt geëvalueerd. Er wordt aan de aanbeveling derhalve gevolg gegeven, zij het met een nuance.

b. Biedt eigenaren van een monument een tweejaarlijkse inspectie aan van hun pand door de Monumentenwacht.

Reactie

Eigenaren van Rijksmonumenten hebben fiscale mogelijkheden om kosten voor restauratie en onderhoud gedeeltelijke op te voeren bij hun belastingaangifte. Daarom nemen wij deze aanbeveling over voor zover het gaat om gemeentelijke monumenten. Het spreekt voor zich dat de gemeente in ruil voor betaling een kopie van het inspectierapport ontvangt. Ervaring van de Monumentenwacht leert dat ongeveer 30 % van de eigenaren van een dergelijke aanbod gebruik maakt. De kosten worden berekend op basis van een uurtarief en komen gemiddeld uit op € 425.-

c. Stel een subsidieregeling op c.q. een onderhoudsfonds in voor onderhoud van gemeentelijke monumenten.

Reactie

Financiële ondersteuning van particuliere eigenaren van een gemeentelijke monument bij (groot) onderhoud en/of restauratie zien wij niet als een kerntaak van de gemeente. Die verantwoordelijkheid ligt bij de eigenaar zelf. Wij stellen daarom voor om dit onderdeel van de aanbeveling niet over te nemen.

d. Stel monumenten (geheel) vrij van het heffen van gemeentelijke leges.

Reactie

Eigenaren van monumenten hebben al een bevoorrechte positie in de huidige tarieventabel voor leges. Als de bouw- of uitvoeringskosten van een activiteit aan een monument minder zijn dan € 10.000,- worden er voor het wijzigen geen leges in rekening gebracht. Bij hogere bouw- of uitvoeringskosten vindt bij monumenten een korting plaats van 80%. In bedragen uitgedrukt komt dit neer op minimaal € 37,15 en maximaal € 389.797, -

Naar onze mening vormt deze regeling daarmee een goed evenwicht tussen belangen van eigenaren van monumenten en de beperkte beschikbaarheid van gemeentelijke financiële middelen. De aanbeveling wordt daarom niet overgenomen.

e. Draag zorg voor heldere communicatie door het instellen van een spreekuur (eventueel telefonisch of digitaal) voor bezitters van een monument.

Reactie

Zie onze reactie onder 3 a.

Aanbeveling 5   *Aanpassing beleid en ambtelijke inzet*

De gemeente moet meer rekening houden met cultuurhistorische waarden. Daartoe moet een aantal maatregelen worden genomen. Dit leidt tot de volgende aanbeveling:

a. Actualiseer de in 2015 vastgestelde Erfgoedverordening door deze niet enkel meer te richten op objecten, maar te verbreden naar alle cultuurhistorische waarden en – structuren, zowel de formeel beschermde-, als de niet beschermde waarden.

Reactie

Wij nemen de aanbeveling over. Zodra het beleid, waaronder archeologie en cultuurhistorie, is geïmplementeerd zullen wij zorgdragen voor aanpassing van de Erfgoedverordening. De cultuurhistorische waarden en – structuren, ook de niet formeel beschermde, zullen daarin de aandacht krijgen die het verdient. Een voorstel daartoe zal in het tweede kwartaal van 2017 aan uw raad worden toegezonden.

b. Streef naar de opstelling van een gemeentelijke Erfgoednota.

Reactie

Het college heeft de nu gevolgde lijn via het proces “Nieuw en Anders” ingezet om tot een robuust erfgoedbeleid te komen. Het is aan een toekomstig college dat anders te doen. Tot de gemeenteraadsverkiezingen in 2018 zal er derhalve geen Erfgoednota worden opgesteld. Het is aan de raad om keuzes te maken, die verder strekken dan deze beleidsbrief.

c. De cultuurhistorische waarden en structuren moeten worden geïnventariseerd, geselecteerd, gewaardeerd en geborgd, middels een cultuurhistorische waardenkaart voor het grondgebied van de gehele gemeente. Het vormt een belangrijke bron voor het opstellen van bestemmingsplannen en - na 2018 - omgevingsplannen.

Reactie

Zie onze reactie naar aanleiding van aanbeveling 1d.

d. Streef naar een lokale erfgoedcommissie, in te stellen volgens de richtlijnen van de Vereniging Nederlandse Gemeenten. De commissie dient een adviesfunctie te vervullen, zowel voor het boven- als het ondergrondse erfgoed.

Reactie

Wij onderschrijven het belang van een brede erfgoedcommissie, waarin deskundigheid is ondergebracht op het gebied van bouwkunde, kunst- en bouw historie, historische architectuur, archeologie en (cultuurhistorisch) landschap. Daar waar die kennis plaatselijk beschikbaar is, streven wij er naar om die plaatselijke deskundigheid ook in te zetten. Een (lokale) erfgoedcommissie kan bijdragen aan een hogere kwaliteit van de leefomgeving in het algemeen en bebouwd en onbebouwd erfgoed in het bijzonder. Wel plaatsen wij een kanttekening. Aanvragen om een omgevingsvergunning kennen volgens de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht een fatale afdoeningstermijn, op straffe van een vergunning van rechtswege indien de termijn wordt overschreden. Dit geldt ook wanneer het een monument betreft. Een (lokale) erfgoedcommissie vergadert in de regel niet zodanig frequent dat voldoende rekening kan worden gehouden met de afdoeningstermijn van een aanvraag omgevingsvergunning. Om die reden kiezen wij er voor om alle Wabo-gerelateerde zaken, waar het een monument betreft, onder te brengen bij de Vereniging Dorp, Stad en Land, met dien verstande dat terugkoppeling plaatsvindt tussen DSL en de erfgoedcommissie. De wijze waarop deze terugkoppeling plaatsvindt is een kwestie van nadere uitwerking. De aanbeveling wordt daarmee ten dele overgenomen.

- e. Alleen al het bestaande bebouwde erfgoed (278 monumenten) vraagt om de inzet van meer ambtelijke capaciteit dan nu beschikbaar is. Verruiming van de ambtelijke inzet naar minimaal 1,5 fte is gewenst.*

Reactie

Uitbreiding bovenop de bestaande formatie is vanuit de organisatie en gelet op het beschikbare budget voor loonkosten geen reële optie. Wel kan door herschikking van taken binnen afdelingen extra capaciteit worden vrijgemaakt voor het erfgoedbeleid. Het management zal worden gevraagd de mogelijkheden daartoe te onderzoeken en met een voorstel te komen.

Aanbeveling 6

Voorlichting, communicatie en beleving

Voorlichting en communicatie zijn van wezenlijk belang voor het draagvlak van het erfgoedbeleid en zorgt ook voor een grotere beleving daarvan. Daarom geeft het “erfgoedveld” het volgende in overweging:

- a. Streef naar goede voorlichting aan (potentiele) eigenaren van een monument via website, brochures, over vergunningverlening, regelingen, monumentenorganisaties etc.*

Reactie:

De gemeente heeft op veel gebieden een schat aan informatie. Over alles wat zichtbaar is in de openbare ruimte, geografische data, bevolkingsstatistieken en over toekomstige ontwikkelingen. Zo ook over veel facetten van ons erfgoed, zoals monumenten. De gemeente denkt na over hoe ze openbare data beschikbaar kan stellen voor iedereen. Via een website portaal is het de bedoeling dat steeds meer open data van de gemeente via de website <https://opendata.alphenaandenrijn.nl> en via data.overheid.nl wordt ontsloten. Ook wordt momenteel ervaring opgedaan via Apps. Wij zullen bevorderen dat ook voor (potentiele) eigenaren van monumenten die informatie beschikbaar komt waar bij de aanbeveling op wordt gedomd.

- b. Leg voor elk gemeentelijk monument een dossier aan met monumentgegevens, uitgevoerde onderhouds- en restauratiewerkzaamheden e.d.*

Nuttig bij planvoorbereiding, ontwikkeling of verkoop van het object.

Reactie:

Wij geven prioriteit aan het vastleggen en ontsluiten van publiekrechtelijke en algemene gegevens van monumenten. Het gaat dan om een beschrijving van het pand, foto's en de juiste situering. Dat is informatie die voor een breder publiek beschikbaar moet zijn. Door middel van een geo-informatiesysteem is dat ook goed mogelijk. De gevraagde dossiervorming over vergunningen en subsidies is slechts van belang voor een beperkte doelgroep. Het is efficiënter als die met gerichte vragen een beroep doen op raadpleging van gemeentelijke archieven. Voor de goede orde wordt ook gemeld dat lang niet voor alle (onderhouds)werkzaamheden afzonderlijke vergunningen nodig zijn. Daarmee is een openbaar raadpleegbaar dossier per definitie onvolledig en wegen de kosten niet op tegen de baten. De aanbeveling wordt daarmee niet volledig overgenomen.

- c. Burgerbijeenkomsten over erfgoed(ontwikkeling) vergroten het draagvlak voor het Erfgoedbeleid. De gemeente wordt in overweging gegeven daartoe periodiek het voortouw te nemen.***

Reactie

Wij onderschrijven dat burgerbijeenkomsten bijdragen aan het vergroten van draagvlak en kennis. Indien ontwikkelingen binnen het erfgoed (beleid) daartoe aanleiding geven zullen wij zeker gebruik maken van de mogelijkheid om doormiddel van bijeenkomsten breed met het "erfgoedveld" te communiceren.

- d. Historische verenigingen uit alle kernen hebben zich verenigd in een Historisch Platform Alphen aan den Rijn. Ook is er een Stichting Open Monumentendag Alphen aan den Rijn. Andere organisaties zijn actief op zoek naar samenwerkingsmogelijkheden. De gemeente wordt in overweging gegeven om al deze partijen daarin te faciliteren en te ondersteunen.***

Reactie

Vanzelfsprekend zijn wij bereid om samenwerking tussen erfgoedorganisaties te bevorderen en te faciliteren, zowel materieel als immaterieel. Als het om financiële ondersteuning gaat kan het in te stellen erfgoedfonds een uitstekend instrument zijn om deze ambitie gestalte te geven.

- e. De gemeente wordt gevraagd zich samen met lokale erfgoedorganisaties actief in te zetten om erfgoededucatie te promoten onder onderwijsinstellingen.***

Reactie

Wij zijn bereid met erfgoedorganisaties en onderwijsinstellingen in overleg te treden om te bezien op welke wijze vorm kan worden gegeven aan deze aanbeveling. Vooralsnog beperken wij ons tot het basisonderwijs. Het ontwikkelen van een educatief pakket voor erfgoed vergt vanzelfsprekend tijd, geld en een planmatige aanpak. Vandaar dat uitvoering eerst in 2018 aan de orde zal zijn.

- f. Faciliteer het beschikbaar stellen van een monumentenschildje aan eigenaren van een rijksmonument. Eigenaren van gemeentelijk monumenten ontvangen reeds een monumentenschildje op initiatief van de Stichting Open Monumentendag Alphen aan den Rijn.***

Reactie

De gemeente Alphen aan den Rijn telt 277 gebouwde monumenten, waarvan 172 een rijksmonument zijn. De uitgifte van monumentenschildjes voor rijksmonumenten geschiedt via de ANWB. Afhankelijk van de maatvoering variëren de prijzen van € 72,60 tot € 30,25 inclusief B.T.W. De verzendkosten bedragen voor een enkel exemplaar € 6,96 maar zijn afhankelijk van de omvang van de bestelling. Indien alle rijksmonumenten worden voorzien van een monumentenschild is daarvoor een eenmalige investering nodig van ca. € 5.500, –
Als het gaat om het maken van keuzes wat we met het beschikbare budget voor erfgoed kunnen en moeten doen, heeft een dergelijke investering op dit moment niet onze hoogste prioriteit. Wij nemen de aanbeveling daarom niet over.

- g. Schenk uitgebreider aandacht aan erfgoed op de gemeentelijke website dan tot dusverre het geval is.***

Reactie:

Verwezen wordt naar de reactie onder 6 a.

- h. Stem het Erfgoedbeleid beter af met andere beleidsvelden, zoals ruimtelijke ordening, recreatie & toerisme, onderwijs en economie.***

Nu de gemeentelijke herindeling achter ons ligt kan de focus van een organisatie in opbouw meer worden gericht op het ontwikkelen van beleid en het afstemmen van beleid met flankerende beleidsterreinen. Dit geldt derhalve ook voor het erfgoedbeleid versus ruimtelijke ordening, recreatie & toerisme, onderwijs, economie en andere beleidsvelden. Wat ruimtelijke ordening betreft zullen de

Erfgoedwet en de Omgevingswet daartoe een belangrijke aanjager vormen. Erfgoed (breed) dient immers in de planologie te worden geïmplementeerd, meer nog dan nu al het geval is. Afstemming met overige beleidsterreinen kan op diverse manieren plaatsvinden. Een erfgoedfonds kan ook een instrument zijn. Hoewel de aanbeveling verwoordt wat wij politiek–bestuurlijk gezien vanzelfsprekend achten, zullen wij deze serieus ter harte nemen.

B. Onbebouwd erfgoed

Aanbeveling 7

Archeologie; beleid en ambtelijke inzet

Het bodemarchief is een belangrijke bron voor iedereen die onderzoek doet naar het verleden; archeologische sporen zijn kwetsbaar. Aanbevolen wordt:

- a. *Stel een gemeentelijke archeoloog aan (1 fte.) die waakt over de belangen van ons archeologisch erfgoed.*

Reactie:

Toevoeging van een volledige fte. aan de organisatie voor een gemeentelijke archeoloog is om budgettaire redenen niet mogelijk. Een volledige arbeidsplaats op dit kennisniveau vergt al gauw een investering van structureel € 60.000, – per jaar. Wij hebben de oplossing gezocht in een meer intensieve samenwerking met de Omgevingsdienst Midden-Holland. Deze dienst verricht al langer werkzaamheden voor de gemeente op het beleidsveld archeologie. Vanaf 19 april 2016 is de betreffende archeoloog werkzaam in het gemeentehuis van Alphen aan den Rijn. Deze meer zichtbare aanwezigheid draagt er naar onze verwachting aan bij, dat bij allerlei (voorgenomen) ingrepen in de bodem (bouwen, aanleggen) het aspect archeologie veel eerder en beter bij de planvorming en de uitvoering kan worden betrokken. Ook kwesties waar handhaving aan de orde is, kunnen beter worden begeleid. Het gaat voorlopig om één dagdeel per week, maar als dat nodig is kan het aantal uren voor deze ‘Alphense archeoloog’ op eenvoudige wijze worden uitgebreid.

- b. Stel archeologische waardenkaarten op met een uniforme opzet voor alle kernen en voeg archeologische informatie als extra laag toe aan de eveneens op te stellen cultuurhistorische waardenkaarten.***

Reactie:

Wij onderkennen het belang van het opstellen van archeologische waardenkaarten, met het oog op de nieuwe Omgevingswet en de daaruit voortvloeiende taakstelling om omgevingsplannen te ontwikkelen, waarin het erfgoed een belangrijk ingrediënt zal zijn. Veel informatie is beschikbaar gezien het feit dat de voormalige gemeente Alphen aan den Rijn en Rijnwoude al over deze waardenkaarten beschikten. Boskoop daarentegen niet. Voor het doen opstellen van een nieuwe (geharmoniseerde) archeologische waardenkaart zullen wij bij een aantal gespecialiseerde bureaus offerte opvragen. Zodra de archeologische informatie compleet is kan deze uiteraard als extra laag worden toegevoegd aan de cultuurhistorische waardenkaart. Vooralsnog hebben wij zowel voor de archeologische waardenkaart als de cultuurhistorische waardenkaart een raming opgenomen voor de begrotingsjaren 2017 en 2018. De werkelijke kosten zullen eerst na ontvangst van de offerten duidelijk zijn. Wij sluiten derhalve niet uit dat extra middelen nodig blijken te zijn. De aanbeveling nemen wij in elk geval ter harte.

- c. Onderzoek de mogelijkheid tot aanwijzing van archeologische monumenten.***

Reactie:

Wij zijn na voordracht bereid tot het inzetten van een aanwijzingsprocedure voor een archeologisch monument indien het algemeen belang daarmee is gediend en uniciteit van de archeologische vondst, (nieuw, dan wel bestaand) daarom vraagt. Overigens participeert Alphen al enige tijd in de samenwerking met provincies en gemeenten in de voordracht tot plaatsing van de Limes (Romeinse grens) op de lijst van Werelderfgoed van de UNESCO.

- d. Laat een archeoloog zitting nemen in de lokale erfgoedcommissie.***

Reactie:

Zie onze reactie onder 5 d.

Aanbeveling 8   Landschap en cultuurhistorie

De oude Rijn staat centraal in het verhaal van Alphen aan den Rijn. De geschiedenis van de rivier is een bron van inspiratie. Dit leidt tot de volgende aanbeveling:

Stel een inventarisatie op van belangrijke landschappelijke elementen, structuren en gebieden en hanteer dit als uitgangspunt voor beleidsvorming op het gebied van ruimtelijke- en recreatief/toeristische ontwikkelingen. Zoek daarbij samenhang met het bebouwde erfgoed.

Reactie:

Wij onderschrijven het belang van een dergelijke inventarisatie maar voegen daaraan toe dat deze niet eerder dan in 2019 tot uitvoering zal kunnen komen. Voordeel is dan wel dat in 2019 kan worden beschikt over de cultuurhistorische- en de archeologische waardenkaarten, waaruit veel informatie kan worden ontleend. Vooralsnog hebben wij de kosten voor een dergelijke inventarisatie als pro memorie opgenomen.

Aanbeveling 9   Het verhaal van Alphen; beleef- en zichtbaar

Samenwerking met erfgoedorganisaties is cruciaal om het verhaal van Alphen Beleef- en zichtbaar te maken en te behouden voor volgende generaties. Daarom wordt aanbevolen:

Zet Alphen op de kaart: Maak, samen met de lokale erfgoedorganisaties, de bijzondere geschiedenis van Alphen aan den Rijn beter beleef- en zichtbaar.

Wij zullen over de wijze waarop aan deze aanbeveling gevolg kan worden gegeven in overleg treden met de erfgoedorganisaties en met de directie van Archeon. Ook hier geldt dat de kosten vooralsnog als pro memorie zijn opgenomen. Uitvoering zal niet eerder dan in 2019 kunnen plaatsvinden.

6. Beleidsvoornemens

Om de visie daadwerkelijk om te zetten naar beleid en uitvoering, zetten wij voor de resterende raadsperiode in op de volgende actiepunten:

Actie 1: Monumenten; bescherming

Doel	Afronden inventarisatie, beschrijving, waardering gemeentelijke monumenten, alsmede aanwijzing nieuwe objecten, beschermen beeldbepalende panden en opstellen cultuurhistorische waardenkaart
Acties	<ul style="list-style-type: none"> • Peilen inbreng erfgoedveld • Prijsopgave/ aanbesteding externe partij cultuurhistorische waardenkaart • Inventariseren, beschrijven, waarderen objecten • Selectief aanwijzen na voordracht • Inventarisatie beeldbepalende panden/ beschermingsniveau regelen in omgevingsplan • Prijsopgave/ aanbesteding historische waardenkaart (+ eventueel kansenskaart)
Kosten	PM (offertes worden opgevraagd)
Financiering	Reserveren middelen uit Kadernota 2017-2020. Eventueel aanvullend krediet
Betrokkenen	Erfgoedveld / externe partij / Monumentencommissie (Dorp, Stad & Land)
Tijdspad	Start 2016 ; doorlopend tot na raadsperiode
Opmerkingen/bijzonderheden	Aandacht Wederopbouwperiode Raadsvoorstel Cultuurhistorische waardenkaart Q 1 / 2017

Actie 2: Monumenten; herbestemming

Doel	Leegstand cultuurhistorisch waardevolle gebouwen in kaart brengen, bouwhistorisch onderzoek en verruimen gebruiksmogelijkheden
Acties	<ul style="list-style-type: none"> • Inventarisatie leegstand in eigen beheer • Bescherming indien noodzakelijk (na beschrijving/waardering) • Bouwhistorisch onderzoek op ad hoc basis • Verruimde gebruiksmogelijkheden in omgevingsplannen en op ad hoc basis voor 2019
Kosten	Voorlopige raming € 10.000, -
Financiering	Reserveren middelen in Kadernota 2017-2020/ eventueel subsidies indien van toepassing
Betrokkenen	Erfgoedveld / monumentencommissie (DSL) / externe partij(en)
Tijdspad	Inventarisatie vanaf 2016 Verruiming gebruiksmogelijkheden omgevingsplan vanaf 2019
Opmerkingen/bijzonderheden	Onderzoek leegstand richt zich met name op bedrijfsmatige objecten, waaronder agrarische complexen.

Actie 3: Monumenten: molens

Doel	faciliteren/bevorderen molenoverleg
Acties	<ul style="list-style-type: none"> • Periodiek overleg (niet enkel op initiatief gemeente) 1 a 2 x p/jr. • Faciliteren/ communiceren
Kosten	Overleg: € 1.000,-
Financiering	Overleg: lopende begroting
Betrokkenen	Molensichtingen en particuliere moleneigenaren (3)
Tijdspad	Overleg: doorlopend vanaf 2014
Opmerkingen/bijzonderheden	Op 17 december 2015 is de nieuwe Bijdrageregeling onderhoud molens vastgesteld

Actie 4: Monumenten: onderhoud en restauratie

Doel	Instellen erfgoedfonds, faciliteren eigenaren monumentenpanden, instellen erfgoedloket overige monumenten
Acties	<ul style="list-style-type: none"> • Raadsvoorstel instellen erfgoedfonds • Opstellen uitvoeringsregels erfgoedfonds • Inzichtelijk maken consequenties abonnement Monumentenwacht bezitters monumentenpanden + inventarisatie gegadigden • Vergoeden inspectie Monumentenwacht • Communicatie aangaande actiepunten naar eigenaren monumentenpanden
Kosten	Erfgoedfonds: € 100.000,- in 2017; vanaf 2018 incidentele voeding op basis van rekeningoverschot. Vergoeding inspectie Monumentenwacht: € 6.700,- p/jr. Overige activiteiten: € 2.500,- p/jr.
Financiering	Reserveren middelen in Kadernota 2017-2020 (2 x € 100.000,-) en 2018
Betrokkenen	Erfgoedveld, bedrijven, molensichtingen en particuliere bezitters monumentenpanden (laatstgenoemde categorie niet voor Erfgoedfonds)
Tijdspad	Erfgoedfonds Q1 /2017 Vergoeden inspectie Monumentenwacht: vanaf 2016
Opmerkingen/bijzonderheden	Door eerdere aanpassing van de Legesverordening zijn bezitters van een monumentenpand reeds voor 80% vrijgesteld van gemeentelijke leges

Actie 5: Aanpassing beleid en ambtelijke inzet

Doel	Actualiseren Erfgoedverordening, instellen (lokale) erfgoedcommissie en vergroting ambtelijke capaciteit voor erfgoedbeleid
Acties	<ul style="list-style-type: none"> • Aanpassen Erfgoedverordening (w.o. hoofdstuk archeologie) • Werving, selectie, benoeming leden lokale erfgoedcommissie • Installatie nieuwe erfgoedcommissie • Aanpassing Verordening op de erfgoedcommissie • Contractbespreking en contractvorming Vereniging Dorp, Stad & Land t.b.v. adviseurschap monumenten (enkel Wabo procedures) • Personele aanpassing voor erfgoedbeleid (herschikking) • Communicatie over actiepunten
Kosten	Aanpassing verordeningen uit lopende begroting Werving & Selectie lokale erfgoedcommissie : € 4.000,- incidenteel Erfgoedcommissie lokaal :€ 8.000, – structureel Erfgoedcommissie DSL : € 4.800, – structureel Herschikking taken t.b.v. erfgoedbeleid: budgettair neutraal Overige: € 2.000, – structureel
Financiering	Reservering middelen in Kadernota 2017 –2020
Betrokkenen	Erfgoedveld, DSL , aspirant leden lokale erfgoedcommissie
Tijdspad	Erfgoedverordening: Q 2/ 2017 Verordening op de Monumentencommissie: Q 2/ 2017 Werving & Selectie lokale erfgoedcommissie: Q 4/ 2016 Installatie lokale erfgoedcommissie: Q 3/ 2017 Herschikking taken voor capaciteit erfgoedbeleid: in onderzoek
Opmerkingen/bijzonderheden	Er zal geen erfgoednota in deze raadsperiode worden opgesteld. Wel zal worden ingespeeld op de toekomstige Erfgoedwet (2017) en de Omgevingswet (2019).

Actie 6: Voorlichting, communicatie, beleving

Doel	Voorlichting (potentiële) eigenaren monument, bijeenkomsten erfgoedontwikkeling, faciliteren overlegplatform(en), erfgoededucatie en afstemmen met flankerend beleid
Acties	<ul style="list-style-type: none"> • Opstellen algemene voorlichtingsbrochure / verspreiding • Organiseren bijeenkomsten Erfgoedbeleid en – ontwikkeling • Benaderen onderwijsinstellingen • Opstellen educatief programma • Faciliteren/bevorderen overleg met “erfgoedveld” • Ontwikkelen fiets- en wandelroutes langs cultuurhistorische objecten en gebieden • Doorontwikkeling gemeentelijke website (Portaal) • Betrekken ondernemers • Afstemming Stichting Open Monumentendag
Kosten	PM
Financiering	Reservering Kadernota 2017 –2020; mogelijk ten dele bekostiging uit flankerend beleid, lopende begroting
Betrokkenen	Erfgoedveld, onderwijsinstellingen, ondernemers
Tijdspad	Gefaseerde uitvoering vanaf 2016
Opmerkingen/bijzonderheden	Nadere uitwerking op onderdelen

Actie 7: Archeologie

Doel	Inhuur archeologische kennis, opstellen archeologische waardenkaart en aanwijzing archeologische monumenten
Acties	<ul style="list-style-type: none"> Inhuur archeologische kennis en capaciteit bij Omgevingsdienst Midden-Holland (1 of 2 dagdelen per week) Handhaving bij archeologische vraagstukken Prijsopgave / aanbesteding externe partij archeologische waardenkaart Selectief aanwijzen archeologische monumenten na voordracht
Kosten	Inhuur archeologische kennis € 10.000,- p/jr. vanaf 2017 Archeologische waardenkaart: raming € 20.000,- incidenteel in 2017 en 2018 Aanwijzing archeologische monumenten: € 1.000,- structureel vanaf 2017
Financiering	Reservering middelen in Kadernota 2017-2020. Eventueel aanvullend krediet
Betrokkenen	Omgevingsdienst Midden-Holland, extern bureau, erfgoedcommissie, Archeologische Werkgemeenschap Nederland (Rijnstreek)
Tijdspad	Inhuur archeologische kennis en capaciteit: 2017 en volgende jaren Archeologische waardenkaart: 2017/2018 Aanwijzen archeologische monumenten: ad hoc op voordracht vanaf 2017
Opmerkingen/bijzonderheden	Afvaardiging beleidsveld archeologie in erfgoedcommissie

Actie 8: Landschapselementen, structuren en gebieden

Doel	Inventarisatie waardevolle landschapselementen, structuren en gebieden
Acties	<ul style="list-style-type: none"> Inhuur externe capaciteit, indien noodzakelijk)* Betrekken "erfgoedveld" Aandacht voor: waardevolle stads- en dorpsgezichten en eventueel bescherming daarvan
Kosten	PM
Financiering	Reserveren middelen in Kadernota 2019-2021
Betrokkenen	"Erfgoedveld", Erfgoedhuis Zuid-Holland, Stichting Zuid-Hollands Landschap, extern bureau, erfgoedcommissie e.a.
Tijdspad	Na 2019
Opmerkingen/bijzonderheden	)* Komen mede voort uit cultuurhistorische waardenkaart en archeologische waardenkaart

Actie 9: De geschiedenis van Alphen aan den Rijn

Doel	Geschiedenis Alphen aan den Rijn beleef- en zichtbaar maken
Acties	<ul style="list-style-type: none"> Overleg "erfgoedveld" over de wijze van aanpak en taakverdeling Projectvoorstel en kosten inzichtelijk maken
Kosten	PM
Financiering	Reserveren middelen in Kadernota 2019-2021
Betrokkenen	"Erfgoedveld", w.o. Archeon, Erfgoedhuis Zuid-Holland, erfgoedcommissie, e.a.
Tijdspad	2019
Opmerkingen/bijzonderheden	Moet worden geconcretiseerd

7. Planning

In onderstaande tabel maken wij de planning van de verschillende acties zichtbaar:

Actie	Onderdeel	2016	2017	2018	2019 e.v.
1	Afronden inventarisatie/beschrijving/waardering				
	Aanwijzing nieuwe objecten				
	Bescherming beeldbepalende panden				
	Opstellen cultuurhistorische waardenkaart				
2	Inventarisatie leegstand				
	Bouwhistorisch onderzoek	Ad hoc			
	Verruimen gebruiksmogelijkheden				
3	Bevorderen/faciliteren molenoverleg				
4	Instellen erfgoedfonds		Q1		
	Communicatie eigenaren monumentenpand				
	Vergoeden inspectie Monumentenwacht				
5	Actualiseren Erfgoedverordening		Q2		
	Werving & Selectie lokale erfgoedcommissie	Q4			
	Instellen Lokale erfgoedcommissie		Q3		
	Instellen erfgoedcommissie DSL		Q3		
	Aanpassen verordening Monumentencommissie		Q2		
	Herschikking taken t.b.v. capaciteit erfgoed				
6	Voorlichting eigenaren monumentenpanden				
	Bijeenkomsten erfgoedontwikkeling				
	Faciliteren overlegplatform(en)				
	Erfgoededucatie				
	Afstemmen flankerend beleid				
7	Inhuur archeologische kennis ODMH				
	Opstellen archeologische waardenkaart				
	Aanwijzing archeologische monumenten				
8	Inventarisatie landschapselementen e.a.				
9	Geschiedenis beleef- en zichtbaar				

8. Kosten

In het volgende overzicht treft u een voorlopige raming van kosten aan.

Bij de grijs gearceerde ramingen gaat het om structurele kosten. De groen gearceerde ramingen betreffen incidentele kosten.

Actie	Onderdeel	2016	2017	2018	2019 e.v.
1	Afronden inventarisatie/beschrijving/waardering	2.000	3.000	3.000	3.000
	Aanwijzing nieuwe objecten	1.000	2.000	2.000	2.000
	Bescherming beeldbepalende panden				3.000
	Opstellen cultuurhistorische waardenkaart		30.000	30.000	
2	Inventarisatie leegstand	2.000	2.000		
	Bouwhistorisch onderzoek	Ad hoc			
	Verruimen gebruiksmogelijkheden				2.500
3	Bevorderen/faciliteren molenoverleg	1.000	1.000	1.000	1.000
4	Instellen erfgoedfonds		100.000	PM	PM
	Bijdrage inspectie Monumentenwacht	6.700	6.700	6.700	6.700
	Communicatie eigenaren monumentenpand	1.500	2.500	2.500	2.500
5	Actualiseren Erfgoedverordening		1.000		
	Werving & Selectie lokale erfgoedcommissie	4.000			
	Instellen Lokale erfgoedcommissie		6.000	8.000	8.000
	Erfgoedcommissie DSL	3.000	4.800	4.800	4.800
	Aanpassen verordening Monumentencommissie		1.000		
	Herschikking taken t.b.v. capaciteit erfgoed	Budgettair neutraal			
6	Voorlichting eigenaren monumentenpanden		5.000	5.000	5.000
	Bijeenkomsten erfgoedontwikkeling		6.000	6.000	6.000
	Faciliteren overlegplatform(en)	1.000	1.000	1.000	1.000
	Erfgoededucatie			8.000	8.000
	Afstemmen flankerend beleid		10.000	10.000	10.000
	Subtotaal structureel bebouwd	16.200	48.000	58.000	63.500
	Subtotaal incidenteel bebouwd	6.000	134.000	30.000	PM
7	Inhuur archeologische kennis ODMH		10.000	10.000	10.000
	Opstellen archeologische waardenkaart		20.000	20.000	
	Aanwijzen archeologische monumenten		1.000	1.000	1.000
8	Inventarisatie landschapselementen e.a.				PM
9	Geschiedenis beleef- en zichtbaar				PM
	Subtotaal structureel onbebouwd	0	11.000	11.000	11.000
	Subtotaal incidenteel onbebouwd	0	20.000	20.000	PM
	Totaal structureel	16.200	59.000	69.000	74.500
	Totaal incidenteel	6.000	154.000	50.000	PM

9. Financiën en Kadernota 2017–2020

Financiële gevolgen

Kosten en dekking

In de nu voorliggende beleidsbrief “erfgoed” worden beleidsvoornemens gepresenteerd voor de periode 2016 – 2018, met een uitloop naar 2019. Voor de uitvoering van dit erfgoedbeleid is incidenteel en structureel budget nodig.

Voor de periode 2016–2018 bedraagt dit budget:

jaar	beschikbaar in meerjarenbegroting)*	structureel	Incidenteel
2016	40.227	16.200	6.000
2017	80.900	59.000	154.000
2018	80.900	69.000	50.000
Totaal	202.027	144.200	210.000

Voor het jaar 2019 bedraagt het budget:

jaar	beschikbaar in meerjarenbegroting)*	structureel	Incidenteel
2019	80.900	74.500	PM

)* niet benutte ruimte, derhalve exclusief lopende verplichtingen.

Kadernota / dekking

De dekking voor het opstellen en uitvoeren van het erfgoedbeleid maakt onderdeel uit van de gevraagde incidentele financiële ruimte ad. € 200.000,- zoals deze is opgenomen in de Kadernota 2017 – 2020 (jaarschijf 2016) en de Voorjaarsrapportage 2016. Pas na vaststelling van deze P&C-documenten door uw raad, is de hiervoor genoemde financiële ruimte daadwerkelijk beschikbaar als dekking.

De overschrijding van € 10.000, – (kolom incidenteel) kan worden gedekt uit de lopende begroting 2016. Binnen deze begroting is voor erfgoedbeleid nog € 40.277, – beschikbaar, waarmee ook de geraamde structurele uitgaven van € 16.200, – kunnen worden gedekt.

Voor de geraamde structurele uitgaven in 2017 en 2018 is binnen de meerjarenbegroting per jaarschijf € 80.900, – beschikbaar. Dit betekent dat na vaststelling van de P & C documenten er voor de beleidsvoornemens 2016–2018 volledige financiële dekking aanwezig is.

Ook de structurele uitgaven in 2019 kunnen binnen de meerjarenbegroting worden opgevangen. De raming van incidentele uitgaven staat voorsnog opgenomen als

PM. Indien daarover meer duidelijk is kan in beginsel bij de Kadernota 2018 een reservering worden opgenomen.

10. Vooruitblik

Met de bijeenkomsten in oktober 2015, januari en maart 2016 is de beginspraak voor het erfgoedbeleid afgerond. De bijeenkomsten zijn een belangrijke basis geweest voor de aanbevelingen die door de deelnemers uit het “erfgoedveld” voor het toekomstige erfgoedbeleid van de gemeente Alphen aan den Rijn zijn gedaan. Wij vinden het belangrijk dat de deelnemers vervolgens ook vernemen wat er met de aanbevelingen is gedaan. Wellicht dat er voor hen toch aanleiding is om de voorgenomen beleidsmaatregelen op onderdelen te “amenderen”.

Om de deelnemers uit het “erfgoedveld” daartoe in staat te stellen, hebben wij besloten de beleidsvoornemens, zoals vervat in deze beleidsbrief, nog een keer te onderwerpen aan een korte inspraakronde. Dat maakt de “Nieuw en Anders” benadering waarvoor is gekozen, compleet.

Wij zijn daarom voornemens om deze beleidsbrief gedurende veertien dagen ter inzage te leggen en wel van 30 juni tot en met 13 juli 2016.

De reacties uit inspraak zullen wij betrekken bij in de besluitvorming rondom het erfgoedbeleid. In september 2016 zullen wij u voorstellen de beleidsvoornemens definitief vast te stellen. Daarna zal de implementatie van het beleid gefaseerd plaatsvinden, overeenkomstig de planning die in paragraaf 7 van deze beleidsbrief is opgenomen. Dit betekent, dat u in het eerste kwartaal van 2017 een voorstel mag verwachten omtrent de instelling van het erfgoedfonds. In het tweede en derde kwartaal van 2017 volgen dan voorstellen met betrekking tot het actualiseren van de Erfgoedverordening en de Verordening op de Monumentencommissie. Implementatie van overige beleidsmaatregelen waarvoor geen expliciet raadsbesluit vereist is, zal vanaf het derde en vierde kwartaal van 2016 plaats gaan vinden. Wij houden u uiteraard van de voortgang op de hoogte.

Alphen aan den Rijn

Gemeente Alphen aan den Rijn
Stadhuisplein 1
Postbus 13
2400 AA Alphen aan den Rijn
Telefoon 14 0172
gemeente@alphenaanrijn.nl
www.alphenaanrijn.nl